

GÖTEBORGS UNIVERSITET

CHE ExcellenceRanking

“Zeit-listan”

Avdelningen för analys och utvärdering

PM: 2010:04

PM: 2010:04

CHE EXCELLENCERANKING – “ZEIT-LISTAN”

Diariernr: 11 3665/10

© **Göteborgs universitet**
Avdelningen för analys och utvärdering

Göteborgsgatan 17, Studenternas hus
Box 100, SE 405 30 Göteborg
www.analys.gf.gu.se

Ansvarig utredare/analytiker:
Magnus Gunnarsson,
tfn: 031-786 6536, magnus.gunnarsson@gu.se

Inledning

Centre for Higher Education Development (CHE) är en icke-vinstdrivande organisation som till största delen finansieras av Bertelsmann-stiftelsen. CHE kallar sig för en ”reform think-tank” för högre utbildning. De sammanställer flera rankinglistor, varav CHE Excellence Ranking är en. Där har CHE jämfört de största europeiska universiteten i sju separata områden: biologi, kemi, matematik, fysik, nationalekonomi, statsvetenskap och psykologi. Huvudsyftet är att hjälpa studenter att välja master- och forskarutbildning.

CHE:s rankingar publiceras av tidningen Die Zeit och har ett mycket stort genomslag i Tyskland, men nästan obefintligt genomslag utanför detta land.

Excellensrankingen är intressant på flera sätt. Den jämför ämnen och institutioner istället för hela lärosäten¹, och den innehåller flera intressanta indikatorer (se nedan). Den är också ovanlig i det att den inte mynnar i ett totalt, numeriskt betyg. Istället tilldelas lärosätena ”stjärnor” om de, för en given indikator, tillhör de lärosäten som tillsammans står för minst 50 procent av ”the achievement” inom området. (Gissningsvis sorteras lärosätena i fallande storleksordning och tilldelas stjärnor i ordning tills den ackumulerade volymen överstiger 50 procent.)

De lärosäten som samlar på sig tre stjärnor eller fler ingår i ”the Excellence group” för det aktuella ämnesområdet². Lärosätena bedöms aldrig totalt, utan endast per ämne/institution.

Första rankingomgången genomfördes 2007, för ämnena matematik, fysik, biologi och kemi. Andra omgången genomfördes 2009, för ämnena statsvetenskap, psykologi och nationalekonomi. De naturvetenskapliga ämnena undersöktes igen 2010.

Indikatorer

CHE använder sig av nio grundläggande indikatorer. De institutioner som är excellenta (dvs. tilldelas en stjärna) i två eller tre av dessa indikatorer³ ingår i den totala excellensgruppen för ämnet ifråga.

1. Antal publikationer i Web of Science⁴.
2. Fältnormerade citeringar (CROWN), utan självciteringar.
3. Antal (aktiva) anställda som fått nobelpris, Fields-medaljen eller finns med på Thomson Reuters lista över högciterade forskare. (Användes bara för de fyra naturvetenskapliga ämnena)

---

¹ Det är dock oklart om CHE lyckas att hålla isär lärosäte och institution i alla delar av sin metod.

² De exakta kriterierna för excellensgruppen har varierat något, så att vissa indikatorer betraktats som viktigare.

³ För de samhällsvetenskapliga ämnena krävdes antingen minst två stjärnor varav en i publikationer eller citeringar, eller totalt minst tre stjärnor. För de matematiska/naturvetenskapliga ämnena krävdes antingen stjärnor i både publikationer och citeringar eller totalt minst tre stjärnor.

⁴ För fysik, kemi, biologi och matematik räknas publikationer i perioden 1997-2007, och i nationalekonomi, statsvetenskap och psykologi räknas publikationer under perioden 1999-2006.

4. Antal Marie Curie-projekt. (Användes bara för de fyra naturvetenskapliga ämnena.)
5. Antalet forskar- och mastersstudenter som genomförde en del av sin utbildning vid annat lärosäte. (Det är oklart exakt hur detta räknas.)
6. Antal lärare som undervisade vid annat lärosäte inom ERASMUS-programmet.
7. Antal master-program som får Erasmus-Mundus-stöd från EU.
8. Antal ERC-stödda forskningsprojekt. (Användes bara för de fyra naturvetenskapliga ämnena.)
9. Bokciteringar. Endast som ett tillägg till publikationsindikatorn. (Användes bara för de tre samhällsvetenskapliga ämnena.)

För de institutioner som ingår i excellensgruppen samlas ytterligare data in, genom ett frågeformulär som distribueras till institutionerna. Frågeformulären innehåller en mängd frågor, och i de fall informationen i efterhand visade sig hålla hög kvalitet och fungera över landsgränserna låg den till grund för utdelning av ytterligare stjärnor. Följande indikatorer uppfyllde kraven för detta:
10. Studentomdöme
11. Andel utländsk personal.
12. Andel utländska studenter i master- och forskarprogram.
- 13a. Könsbalansen (avvikelse från 50/50) bland forskare.
- 13b. Könsbalansen (avvikelse från 50/50) bland studenter i mastersprogram.
- 13c. Könsbalansen (avvikelse från 50/50) bland studenter i forskarprogram.
14. Antal ämnesspecifika vetenskapliga tidskrifter tillgängliga i biblioteket. (Användes bara för de tre samhällsvetenskapliga ämnena.)
15. Antal medlemskap i redaktionskommittéer för viktiga vetenskapliga tidskrifter, per tio anställda.
16. Antal stora vetenskapliga priser som personalen belönats med. (Endast statsvetenskap.)
17. Antal internationella konferenser som institutionen arrangerat de senaste fem åren, per tio anställda. (Endast statsvetenskap.)
18. Genomsnittlig andel av personalen som undervisat på sommarskolor. (Endast statsvetenskap.)

Resultat för Göteborgs universitet

Göteborgs universitet har tre ämnen som bedömts som excellenta:

- I ämnet statsvetenskap fick Göteborgs universitet excellensstjärnor för citeringar och lärarmobilitet (indikatorerna 2 och 6). Data för indikatorerna 10-18 lämnades inte.
- I ämnet psykologi fick Göteborgs universitet excellensstjärnor för publikationer och citeringar (indikatorerna 1 och 2). Data för indikatorerna 10-18 lämnades inte.
- I ämnet biologi fick Göteborgs universitet excellensstjärnor för publikationer, citeringar, Marie Curie-projekt och lärarmobilitet (indikatorerna 1, 2, 4 och 6). Dessutom gavs fyra excellensstjärnor inom indikatorn Studentomdöme (transparenta och rättvisa tentamina, bra laboratorier, gott stöd att klara det formella regelverket, samt bra arbetsrum), och excellensstjärnor för andel utländska mastersstudenter, personalens könsbalans och masterstudenternas könsbalans (indikatorerna 10, 12, 13a och 13b).

Följande svenska lärosäten fick minst två¹ stjärnor i något ämne (antalet ämnen inom parentes): Uppsala universitet (6), Lunds universitet (5), **Göteborgs universitet (3)**, Stockholms universitet (3), Kungliga tekniska högskolan (3), Karolinska institutet (2), Chalmers (2), Handelshögskolan i Stockholm (1), Örebro universitet(1), Sveriges lantbruksuniversitet (1).

Diskussion

CHE har ansträngt sig för att komma tillrätta med många av de problem som andra rankinglistor dragits med och kritiserats för. Till aktningsvärd del lyckas man också med det – för en student som är intresserad av en master- eller forskarutbildning i något av de undersökta ämnena är listan inte så dålig. Man ska då komma ihåg att CHE inte gör någon strikt ranking, utan bara en grov betygssättning. Flera lärosäten kan vara bäst i ett givet ämne. CHE:s ranking får därför ses som den hittills bästa (eller minst dåliga) av de internationella rankinglistorna. Rankingen är också intressant eftersom CHE är djupt involverat i arbetet med EU-kommissionens projekt U-Multirank, som syftar till flerdimensionell, europeisk universitetsranking².

Flera svagheter kvarstår dock för CHE:s ranking: metodiken och materialet brister kraftigt i transparens; endast ett fåtal ämnen har undersökts; att endast ge poäng för EU-stödda forskningsprojekt och utbildningsprogram gynnar lärosäten som råkar ha en vana vid eller förkärlek för sådana projekt/program; och ingen indikator mäter egentligt resultat för master- och forskarutbildningarna.

Göteborgs universitet har tilldelats excellensstatus i tre ämnen. Vi vet inte exakt vilka data som använts för detta, vi vet inte de exakta kriterierna, och vi vet inte vilka lärosäten och institutioner som utvärderats men inte bedömdes som excel-

---

¹ Minst tre stjärnor i biologi, kemi, matematik, fysik; och minst två stjärnor i nationalekonomi, statsvetenskap och psykologi.

² CHE var representerat i den expertgrupp som utredde möjligheterna för en europeisk rankinglista, och de är en av endast sju medlemmar i nätverket CHERPA, som fått i uppdrag att utveckla U-Multirank.

lenta. Därför är det mycket svårt att bedöma varför Göteborgs universitet inte fick excellensstatus i fler ämnen.

Mer info

Berghoff, S. m.fl., 2010. *Identifying the Best: the CHE ExcellenceRanking 2010*, Gütersloh, Tyskland: CHE. [Elektronisk resurs:
http://www.che.de/downloads/CHE_AP137_ExcellenceRanking_2010.pdf]

<http://www.excellenceranking.org>